

งานสร้างสรรค์ ผ้าพุงแผลสะโพกสำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่นำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก

พว. วารินทร์ ภูมิบาล พยาบาลวิชาชีพ

หลักการและเหตุผล

การผ่าตัดปลูกกระดูกในช่องปาก ในผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่หรือผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องผ่าตัดกระดูกขากรรไกรและใบหน้าออกบางส่วนแล้วนำกระดูกจากสะโพกไปปลูกแทนส่วนที่ตัดออกไป ผู้ป่วยจึงมีแผลผ่าตัดทั้งในปากและที่สะโพก และจากการประเมิน Pain score พบว่าผู้ป่วยจะปวดแผลผ่าตัดบริเวณสะโพกมากกว่าแผลผ่าตัดในปาก เนื่องจากแผลผ่าตัดที่สะโพกถูกตัดกระดูกออกไปบางส่วน จึงทำให้ปวดมากโดยเฉพาะในวันแรกๆหลังผ่าตัด ทำให้ไม่กล้าเคลื่อนไหว ส่งผลให้เกิดปัญหาท้องอืดเนื่องจากลำไส้มีการเคลื่อนไหวลดลง และการนอนเกร็งท่าเดียวนานๆไม่กล้าเคลื่อนไหวอาจทำให้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อได้ สำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่ต้องใช้กระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปากนั้น หลังผ่าตัดวันแรกจะเริ่มให้ผู้ป่วยลุกนั่งห้อยขาข้างเตียงก่อน ต่อมาจึงเริ่มยืนข้างเตียงและฝึกเดินโดยใช้ Walker ไปจนกว่าผู้ป่วยจะสามารถเดินได้เอง จึงได้มีการคิดประดิษฐ์ผ้าพุงแผลมาใช้กับผู้ป่วย โดยใช้ผ้าพุงแผลพันรอบสะโพกไว้เวลาขยับตัวเคลื่อนไหว ลุกนั่งหรือฝึกเดิน ป้องกันการกระทบกระเทือนแผลผ่าตัดและลดอาการปวดแผลขณะเคลื่อนไหว ทำให้ผู้ป่วยมีความมั่นใจไม่กลัวเจ็บแผลขณะเคลื่อนไหวหรือฝึกเดิน ส่งผลให้หายจากการเจ็บป่วยเร็วขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนและลดอาการปวดของแผลผ่าตัดขณะเคลื่อนไหว
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการลุก นั่ง เคลื่อนไหว และฝึกเดินหลังผ่าตัดได้เร็วขึ้น
3. เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยมีความมั่นใจกล้าที่จะลุก นั่ง เคลื่อนไหวหลังผ่าตัด

ขอบเขต

ผู้ป่วยในหออภิบาลผู้ป่วยที่ทำผ่าตัดนำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก (Iliac crest bone graft)

ทุกราย

ระยะเวลาทำกิจกรรม

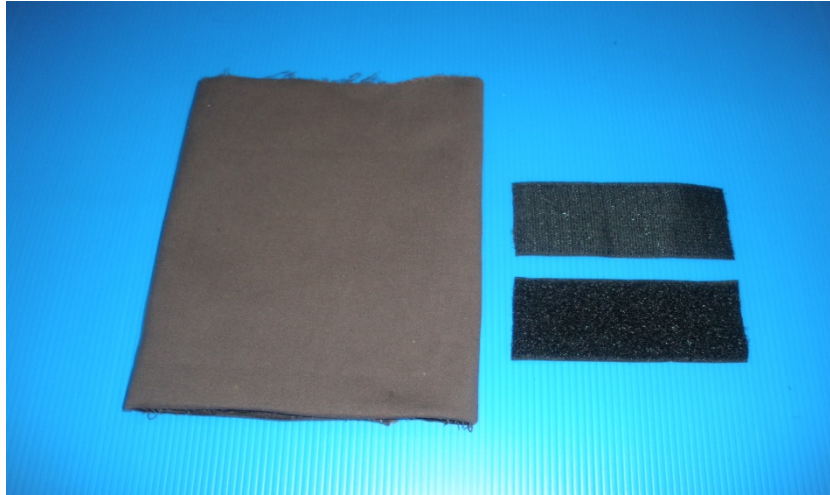
ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 6 เดือน เริ่ม มี.ค.2561 – 30 ส.ค.2561

ตารางแสดงระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เดือน	มี.ค.61	เม.ย.61	พ.ค.61	มิ.ย.61	ก.ค.61	ส.ค.61
วางแผน (Plan)	←→					
สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา		←→				
กำหนดแนวทางแก้ไข			←→			
ประดิษฐ์อุปกรณ์				←→		
ทดลองใช้ (Do)และ ประเมินผล					←→	
ตรวจสอบผล(Check) และ แก้ไขปรับปรุง (Action)						←→

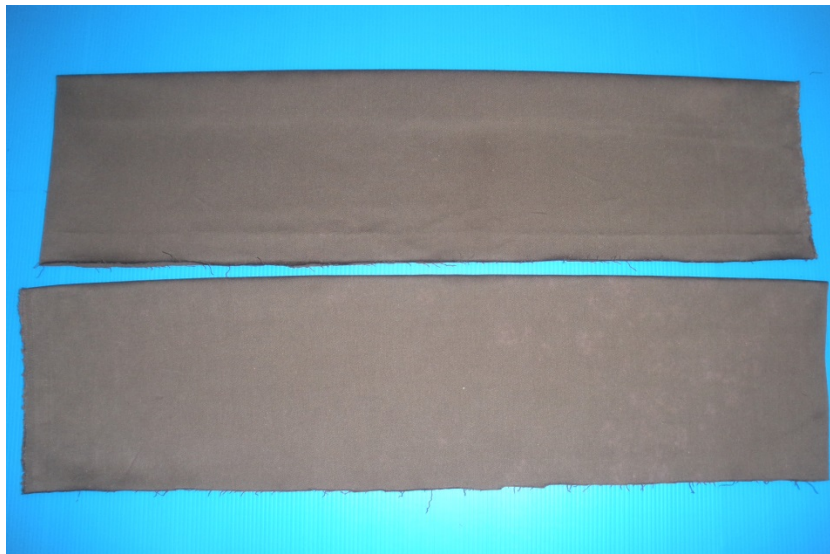
อุปกรณ์ที่ใช้

1. ผ้าหนาที่มีความยืดหยุ่นประมาณ 30 %
2. ที่ติดผ้าแบบแคะ-ประกบ

วิธีการทำ

1. ตัดผ้าให้มีขนาดความกว้างและยาวตามขนาดของสะโพกผู้ป่วย โดยผู้ป่วยเด็ก ใช้ผ้ากว้าง 6 นิ้ว และยาวตามความยาวรอบสะโพก ผู้ป่วยผู้ใหญ่ ใช้ผ้ากว้าง 7 นิ้ว และยาวตามความยาวรอบสะโพก

- ตัดที่ตัดผ้าแบบแกะ-ประกบ ยาว 10 เซนติเมตร 1 คู่

- นำผ้าที่ตัดแล้วขนาดเท่ากัน 2 ชิ้น มาเย็บติดกัน (ใช้ผ้าหนา 2 ชั้น)

4. นำที่ติดผ้ามาเย็บติดกับส่วนปลายของผ้าทั้ง 2 ด้าน โดยเย็บด้านนอกหนึ่งอันและด้านในหนึ่งอัน

วิธีการใช้ผ้าพยุงแผลสะโพก

ใช้ผ้าพยุงแผลสะโพกพันรอบสะโพกผู้ป่วยที่มีแผลผ่าตัดกระดูกบริเวณสะโพก เมื่อผู้ป่วยมีการลุก นั่ง เคลื่อนไหว และฝึกเดิน โดยพันให้กระชับพอดีไม่รัดแน่นหรือหลวมเกินไป

วิจารณ์

การนำ “ผ้าพุงแผลสะโพก” มาใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่นำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก เช่น การผ่าตัดปลูกกระดูกสันหลังในผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่ หรือผู้ป่วยที่ต้องตัดกระดูกขากรรไกรและใบหน้า ออกบางส่วนแล้วนำกระดูกจากสะโพกไปปลูกแทน โดยจะใช้ผ้าพุงแผลพันรอบสะโพกที่มีแผลผ่าตัดเมื่อผู้ป่วยมีการลุก นิ่ง เคลื่อนไหว ในระยะแรกพบว่า วันที่เริ่มใช้ผ้าพุงแผลครั้งแรกในผู้ป่วยแต่ละราย จะเสียเวลากับการเลือกขนาดความยาวของผ้าพุงแผลเพื่อให้พอดีกับความยาวรอบสะโพกผู้ป่วย ได้แก้ปัญหาโดยทำการวัดรอบสะโพกผู้ป่วย และเลือกขนาดของผ้าพุงแผลตั้งแต่วันที่ก่อนทำผ่าตัดที่ผู้ป่วยมา Admit และได้ใช้ที่ติดผ้าที่มีความยาวประมาณ 10 เซนติเมตร เพื่อให้สามารถปรับขนาดตามความยาวได้ มีการประเมินผลหลังการใช้ “ผ้าพุงแผลสะโพก” พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการใช้ผ้าพุงแผลสะโพก อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 90 รู้สึกมั่นใจกล้าเคลื่อนไหว และเจ็บแผลลดลงเมื่อใช้ผ้าพุงแผลสะโพก

สรุป

การนำผ้าพุงแผลสะโพกมาใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่นำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก จะช่วยป้องกันการกระทบกระเทือนของแผลผ่าตัดบริเวณสะโพก ลดอาการปวดแผลขณะเคลื่อนไหว ทำให้ผู้ป่วยมีการลุก นิ่ง เคลื่อนไหว และฝึกเดินได้เร็ว ไม่เกิดปัญหาท้องอืด และปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ส่งผลให้ระบบต่างๆของร่างกายทำงานได้ตามปกติ หลีกเลี่ยงการเจ็บป่วยเร็วขึ้น

อ้างอิง

1. สุปรานี เสนาดิสัย การพยาบาลพื้นฐานแนวคิดและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 13.
กรุงเทพฯ : บริษัท จุดทองจำกัด ; 2554
2. หน่วยศัลยกรรมประสาท กลุ่มงานศัลยกรรม โรงพยาบาลตำรวจ. ประสาทศัลยศาสตร์.
(2549) (ม.ป.ท)
3. ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. บทบาทของพยาบาลในการพยาบาลผู้ป่วยที่มีความปวด.
2552 (ม.ป.ท.)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคุณเบญจวีรี หาญพาณิชย์พันธ์ หัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยใน โรงพยาบาลคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้แนวคิดและคำแนะนำโดยตลอด และขอขอบคุณพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล และผู้ป่วยทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ผ้าพุงแผลสะโพกสำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่นำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก จนสามารถนำมาใช้กับผู้ป่วยได้

ใบยินยอมรับการใช้ผ้าพุงแผลสะโพกสำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่นำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การผ่าตัดในช่องปากหรือการผ่าตัดกระดูกขากรรไกรและใบหน้า ในผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ หรือผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องผ่าตัดกระดูกขากรรไกรและใบหน้าบางส่วนออกไป อาจต้องได้รับการผ่าตัดปลูกกระดูก โดยนำกระดูกจากสะโพกไปปลูกแทน ผู้ป่วยจึงมีแผลผ่าตัดที่สะโพกด้วย เนื่องจากแผลที่สะโพกถูกผ่าตัดกระดูกไปบางส่วนผู้ป่วยจะเจ็บแผลบริเวณนี้มาก โดยเฉพาะในวันแรกๆหลังผ่าตัดทำให้ไม่กล้าขยับตัวเคลื่อนไหว ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาท้องอืดหรือปวดเมื่อยกล้ามเนื้อตามมาได้ การที่ผู้ป่วยขยับตัวเคลื่อนไหวได้เร็วหลังผ่าตัดจะทำให้ระบบต่างๆของร่างกายทำงานได้ดี ส่งผลให้ผู้ป่วยหายเร็วขึ้น จึงคิดประดิษฐ์ “ผ้าพุงแผลสะโพก” มาใช้กับผู้ป่วย โดยใช้ผ้าพุงแผลพันรอบสะโพกไว้ ช่วยลดการกระทบกระเทือนของแผลเวลาขยับตัวเคลื่อนไหว ทำให้ผู้ป่วยมีความมั่นใจไม่กลัวเจ็บแผลเวลาลุกนั่งหรือฝึกเดิน ช่วยให้การรักษาได้ผลดีขึ้น

เป้าหมายการใช้ผ้าพุงแผลสะโพก

1. เพื่อลดความเจ็บปวดและการกระทบกระเทือนของแผลบริเวณสะโพกเวลาขยับตัวเคลื่อนไหว
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการเคลื่อนไหวหลังผ่าตัดและร่างกายสามารถฟื้นฟูสภาพได้อย่างรวดเร็ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการใช้ผ้าพุงแผลสะโพก และตระหนักถึงความจำเป็นในการเคลื่อนไหวหลังผ่าตัด ข้าพเจ้าจึงยินยอมรับการใช้ผ้าพุงแผลสะโพกโดยสมัครใจไว้ ณ ที่นี้

ลงชื่อ

ผู้ป่วย

ลงชื่อ

พยาน

(.....)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ในกรณีที่ผู้ป่วยยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้อุปการะโดยชอบด้วยกฎหมาย

ลงชื่อ

ผู้แทนโดยชอบธรรม เกี่ยวข้องเป็น.....ของผู้ป่วย

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจของผู้ป่วยที่ใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกหลังผ่าตัดนำกระดูกจากสะโพกไปปลูกในช่องปาก

ข้อมูลผู้ป่วย เพศ อายุ ปี

โรค

การผ่าตัด

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เลือก

1. หลังทำผ่าตัดถ้าผู้ป่วยลุก นั่ง เคลื่อนไหวได้เร็วจะช่วยให้ออกจากการเจ็บป่วยได้เร็วขึ้น
 ใช่ ไม่ใช่
2. การใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกช่วยลดความเจ็บปวดได้เวลาเคลื่อนไหว
 ใช่ ไม่ใช่
3. การใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกทำให้ปวดแผลมากขึ้น
 ใช่ ไม่ใช่
4. การใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกช่วยลดการกระทบกระเทือนของแผลได้
 ใช่ ไม่ใช่
5. การใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกช่วยให้รู้สึกมั่นใจไม่กลัวเจ็บเวลาเคลื่อนไหว
 ใช่ ไม่ใช่
6. ไม่สะดวกในการใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพก เนื่องจากการถอด – ใส่ลำบาก
 ใช่ ไม่ใช่
7. หลังผ่าตัดไม่มีความจำเป็นต้องใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพก
 ใช่ เพราะ
 ไม่ใช่ เพราะ
8. สรุปโดยรวมท่านคิดว่าหลังผ่าตัดควรใช้ผ้าพุงแผลบริเวณสะโพกหรือไม่
 ควร เพราะ
 ไม่ควร เพราะ

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....